आन्तरतम्य न० अन्तरतमस्य अत्यन्तसदृशस्य भावः ष्यञ्। सौसादृश्ये "बाह्यप्रयत्नाश्च यद्यपि सवर्णसंज्ञायामनुपयुक्तास्तथाप्यान्तरतम्यपरीक्षायामुपयोक्ष्यन्ते" सि०कौ०।

आन्तरागारिक त्रि० अन्तरागारस्य धर्म्यम् ठक्। अन्तरागारनियुक्तपुरुषस्य धर्म्ये अवरोधररक्षणादौ।

आन्तरप्रपञ्च पु० कर्म्म०। आध्यात्मिके आभ्यन्तरे द्वैतविस्तारे स चान्नमयादिकोषपञ्चकं शरीरत्रयम् जन्मस्थित्यादयः षड्भावविकाराः त्वङ्मांसादिषाट्कौशिकस्थूलदेहः अशनायापिपासादि षडूर्म्मयः श्रोत्रादिज्ञानेन्द्रियपञ्चकं वागाभिकर्मेन्द्रियपञ्चकं प्राणादिवायुपञ्चकं मनआद्यन्तःकरणचतुष्टयं सङ्कल्पाद्यन्तःकरणवृत्तयः जागराद्यवस्थात्रयं तदभिमानिविश्वतैजसप्राज्ञाःसमाधिमूर्च्छादयः क्रोधाद्यरिषड्वर्गः साधनचतुष्टयं सत्वादिगुणत्रयं सुखदुःखज्ञानाज्ञानादि अविद्यादिक्लेशपञ्चकम् मैत्र्यादिभावनाचतुष्टयं यमाद्यष्टाङ्गम् प्रत्यक्षादिप्रमाणवर्गः रोगारोग्यसमुदायोयथायोग्यं विविधनामरूपगुणधर्मादयः भोगापवर्गौ च। एवमन्यमतेऽप्यूह्यम्।

आन्तराल त्रि०अन्तरालं मध्यस्थितिं वेत्ति अण्। देहाभ्यन्तर एवात्मनः स्थितिवेत्तरि जीवस्याणुत्ववादिनि पूर्णप्रज्ञे माध्वे स हि आत्मनोविभुत्वखण्डनेन देहाभ्यन्तरे एव स्थितिं मन्यमानस्तस्याणुत्वम् प्रतिपेदे आत्मशब्दे तन्मतनुक्तप्रायम् अधिकं माध्वशब्दे वक्ष्यते। "अणुं वदन्त्यान्तरालाः सूक्ष्मनाडीप्रचारतः। रोम्णः सहस्रभागेन नाडीषु प्रचरत्ययमिति" तस्य सिद्धान्तः "बालाग्रशतधारस्य शतधा कल्पितस्य च। भागो जीवः स विज्ञेय इति" श्रुतिमनुसृत्य तथा तेनाङ्गीकृतम्। दुर्विज्ञेयत्वेन सूक्ष्मत्वमौपचारिकमिति तु वेदान्त्यादयः।

आन्तरि(री)क्ष त्रि० अन्तरि(री) क्षे भवः अण्। आकाशभवे १उत्पाताटौ "उत्पातांस्त्रिविधान् प्राह नारदो भगवान् प्रभो! दिव्यांश्चैवान्तरीक्षांश्च पार्थिवांश्च पितामह!" ज्यो०। २अन्तरीक्षभवे जले च। अम्बुशब्दे ३३० पृष्ठेऽस्य विवृतिः।

आन्तरीपक त्रि० अन्तरीपे भवः धूमा० वुञ्। अन्तरीपभवे धूमादिगणे द्वीपसाहचर्य्यात् देशवाचित्वाच्च अन्तरीपशब्दएव बोध्यः अन्तरीय इति पाठस्तु प्रामादिकः।[ङीप्।

आन्तर्गणिक त्रि० अन्तर्गणं भवः ठञ्। गणमध्यभवे स्त्रियां

आन्तर्गेहिक त्रि० अन्तर्गेहं भवः ठञ्। गेहमध्यभवे स्त्रियां ङीप्। अन्तर्वेशिकान्तर्वेश्मिकादयोऽप्यत्र।

आन्तर्य्य न० अन्तरस्य भावः ष्यञ्। अन्तर्वर्त्तित्वे।

आन्तिका स्त्री अन्तिकेव अण् अजा०टाप्। ज्येष्ठायाम् भगिन्याम्।

आन्त्र न० अमत्यनेन अम–गतौ क्त्र उपधादीर्घः। १वायुवाहकनाड़ीभेदे। अन्त्रस्येदम् अण्। २अन्त्रसम्बन्धिनि त्रि० स्त्रियां ङीप्।

आन्दोल दोलने मुहुश्चालने अद०चुरा०उभय०सक०सेट्। आन्दोलयति ते आन्दुदोलत् त। क्त आन्दोलितः।

आन्दोलक पु० आन्दोलयति ण्वुल्। दोलनकर्त्तरि।

आन्दोलन न० आन्दोल–भावे ल्युट्। १पुनःपुनर्दोलने, २मुहुश्चालने "किन्त्वासामविन्दसुन्दरदृशां द्राक् चामरान्दोलनात्" उद्भटः ३अनुसन्धाने च।

आन्धसिक त्रि० अन्धो भक्तं शिल्पमस्य ठक्। पाचके सूदे।

आन्धीगव न०अन्धीगुना ऋषिभेदेन दृष्टं साम–अण्। तृतीयसवने गेये आर्भवपवमानसूक्तगते सूक्तभेदे तच्च सूक्तम् ऊहगाने१प्र०११क०पठितम् तच्च साम०स०भा०दर्शितम् यथा "श्यावाश्वान्धीगवेऽनुष्टुबानेये ग्रथ्यतेऽथ वा। पुरेव लिङ्गं जगती चतुर्विंशति-कीर्त्तनम्। इदमाम्नायते "पञ्चछन्दा आवापः आर्भवः पवमानः सप्तसामा, गायत्रसंहिते गायत्र्यौ तृचे भवतः, श्यावाश्वान्धीगवे आनुष्टुभे तृचे भवतः, उष्णिहि शफम्, ककुभि पौष्कलम्, कावमन्त्यं जगतीषु" इति। अयमर्थः अस्ति तृतीयसवने पवमानः आर्भवसंज्ञकः, तस्मिन् पञ्च सूक्तानि, सप्त सामानि, "स्वादिष्ठया मदिष्ठा" इत्येकं सूक्तम् (उ,३प्र, १५), तस्मिन् गायत्र्यस्तिस्र ऋचः तासु "गायत्रम्" "संहितम्" (उ,१प्र,८) चेति द्वे सामानी, "पुरोजिती वो अन्धसः" इति सूक्तान्तरम् (उ,१प्र,१८) तत्रैकानुष्टुबुत्तरे द्वे गायत्र्यौ तासु "श्यावाश्वम्" (ऊ,१प्र,११) "आन्धीगवम्" (उ,२प्र,११) चेति द्वे सामनी, "इन्द्रमच्छ सुता" इत्यपरं सूक्तम् (ऊ,१प्र,१८), तस्मिन्नुष्णिहस्तिस्रः तासु "शफम्" साम, "पवस्व मधुमत्तम" इति प्रगाथः (उ,१प्र,१६), तस्मिन् पूर्व्वा ककुप्, उत्तरा पङ्क्तिः। तत्र "पौष्कलम्" (ऊ,१प्र,९) साम, "अभिप्रियाणि पवते च नोहित" इत्यन्त्यं सूक्तम् (उ,१प्र,१९), तत्र तिस्रोजगत्यः तासु "कावम्" (ऊ,१प्र,१२) साम"।

आन्ध्य न० अन्धस्य भावः ष्यञ्। दृष्टिशक्तिराहित्ये यत्र प्रतिघाते तद्भवति तद्दर्शितं सुश्रु०। शिरानाड़ीरुपक्रम्य "भ्रूपु-